

Danmark nu:

Den værdige døds mareridt

Af Vincent Robson

Vi kan ikke blive ved med at betale mere og mere for et hospitalsvæsen, hvor langt over halvdelen af udgifterne anvendes til at udskyde døden nogle få uger eller måneder. (1)

Det ovennævnte citat stammer ikke, som man måske kunne tro, fra Adolf Hitlers indenrigsminister Wilhelm Frick, dømt og henrettet i Nürnberg for sin medvirken i eksekveringen af det Tredje Riges Gnadentodprogram for uarbejdsdygtige. Udtalelsen kommer fra Ritt Bjerregaard, *den værdige døds minister* i den socialdemokratiske regering anno 1980.

Sammenligningen er ikke tilfældig; lige så lidt som det er nogen tilfældighed, at socialministeren offentligt er blevet beskyldt for, at det hun siger, "nærmer sig en fascistisk indstilling." Grundlaget for Ritt Bjerregaards uhyggelige menneskesyn skal findes i regeringens økonomiske politik. Regeringens brutale nedskæringer rammer, udover en i forvejen synkefærdig industri, netop den "kategori" mennesker, der betegnes som "uproduktive" og "unyttige" og som socialministeren og hendes regering nu mener, at staten ikke har råd til at holde i live: de syge, de gamle og de svært invaliderede.

Konsekvensen af den økonomiske politik, der førtes i Tyskland i perioden fra 1933 til 1945, var den systematiske udryddelse af politisk og økonomisk uønskede minoritetsgrupper — arbejdsløse, adskillige millioner jøder, syge eller handicappede og gamle. Det er karakteristisk for de anskuelser, der

ligger til grund for en fascistisk-økonomisk politik, at de politisk uønskede ikke straks blev udryddet, men først blev tvunget ud i slavearbejde i koncentrationslejre. De "uarbejdsdygtige", de syge, gamle og handicappede, underkastedes til gengæld systematisk eutanasi, i daglig tale kaldt "medlidenhedsdrab". KZ-lejrene var først og fremmest økonomiske enheder, koncentrationspunkter for billig arbejdskraft, der først blev ryddet af vejen efterhånden som den blev udpint og opbrugt.

Sammenhængen mellem Ritt Bjerregaards udtalelser til fordel for dødshjælp og hendes og regeringens politisk-økonomiske anskuelser er uomtvistelig. Det er på grundlag heraf, at hun i et interview i *Jyllandsposten* den 1. juni 1980 uden omsvøb er i stand til at sige:

Jeg har rejst spørgsmålet om døden og om den kunstige udskydelse af livet *på baggrund af vor økonomiske situation*.

Og der er følgelig en logisk, omend pervers sammenhæng mellem Ritt Bjerregaards ønske om at fremskynde døden på baggrund af landets økonomiske situation og på regeringens vedvarende offentlige støtte i FN til det styrtede Pol Pot-regime — og det endda *efter* at dets brutale nedslagtning af 3 millioner mennesker i Kampuchea var blevet kendt verden over. Denne sympati for Pol Pot, vor tids Hitler, genspejler en konsekvent politisk-økonomisk holdning: Pol Pot-regimets økonomiske politik var

"Vi kan ikke blive ved med at betale mere og mere for et hospitalsvæsen hvor langt over halvdelen af udgifterne anvendes til at udskyde døden nogle få uger eller måneder."

"Vi kan ikke klare de næste 10 års tilvækst af gamle ved at udbygge plejehjemmene."

baseret på *nulvækst* i yderste konsekvens. Alle former for teknologi og beslægtede, blot tilnærmelsesvis tekniske produktionsformer, såvel som forskning, uddannelse, sundhedsvæsen o.s.v., blev systematisk tilintetgjort, inklusive de personer og deres familier, der på nogen måde havde haft tilknytning til disse ting. Landets øvrige befolkning skulle omdannes til en "race af landarbejdere", tilbagestående analfabeter i, hvad der skulle blive et miljøfanatikernes paradys: verdens største koncentrationslejr. Dette "eksperiment" i nulvækstens politiske økonomi gav både den nuværende regering og den forrige koalition af socialdemokrater og Venstre-folk deres uforbeholdne tilslutning!

Dødsasyler

Eutanasiens i organiseret form tager sit udgangspunkt i den berygtede Johannitterordens oprettelse i det 11. århundrede af såkaldte "hospices" eller asyler, hvor syge ganske enkelt blev slået ihjel under brug af "smertestillende" rusgifte. Man skulle tro, at denne praksis forlængst var ophørt. Det modsatte er tilfældet. Både i USA og Storbritannien er nu oprettet dødsasyler, der netop bygger på tanken om, at hospitalerne skal opgive behandlingen af gamle og svært syge og i stedet overlade dem til ikke-medicinsk, dødsforberedende "pleje". Initiativtageren til den moderne form for eutanasi er stadig Johannitterordenen — *The Venerable Order of Knights of*

St. John of Jerusalem — i samarbejde med miljøbevægelsens paraplyorganisation, *Romklubben*; *Tavistock Institute* i England; *Stanford Research Institute* i Californien; den britisk-amerikanske hospicebevægelse og dens ledere i USA, Elizabeth Kübler-Ross og Sandol Stoddard, samt lederen af det britiske dødsasyl *St. Christopher Hospice*, Cecily Saunders; den danske dødsbælgorganisation *Mit Livstestamente* — *Retten til en Værdig død*; Kennedy-familiens *Center for Bioethics Research* i Washington; og Senator Edward Kennedy selv, hvis forslag til en amerikansk sundhedspolitik stort set er identisk med den, socialministeren gerne ser indført.

I Storbritannien oprettede den oligarkiske Johannitterorden, hvis overhoved er dronning Elizabeth II, i 1967 det berygtede *St. Christopher Hospice*, hvor overvejende ikke-medicinsk personale sørger for, at såkaldt "uhelbredeligt" syge ekspederes over i en verden, hvor disse "uproduktive" individer ikke længere ligger landets økonomi til last. Samme år udviklede denne dødsanstalt den bizarre "Brompton Mix", der består af heroin, kokain, alkohol, sirup, kloroformvand og andre rusgifte. Denne cocktail gives den syge hver 3. eller 4. time, indtil døden indtræffer! I USA eksisterer nu ikke mindre end 200 lokale, fungerende dødsasyler.

Dr. Derek Doyle fra den skotske dødsanstalt *St. Columba's Hospice* i Edinburgh giver en antydning om, hvad man egentlig stræber efter i hospicebevægelsen. I et interview i *Svenska Dagbladet* den 22.

november 1978 understreger Doyle, at "det, vi egentlig vil, er at socialisere døden i samfundet."

Har Ritt Bjerregaard overhovedet kendskab til disse ting? Ønsker hun en sådan ordning indført i Danmark? Svaret er: ja, ministeren ikke alene ønsker en sådan ordning indført herhjemme — det forberedende arbejde er allerede indledt: I et interview i *Kristeligt Dagblad* den 30. maj 1980 kan hun fortælle, at hun allerede har "nedsat et udvalg om plejeorlov, som skal følge de forsøg, der er sat i gang i flere kommuner (foreløbig i Køge og Viborg kommuner -red.), hvor man vil give tilladelse til at pårørende selv plejer deres døende familiemedlemmer." Det er selvfølgelig ikke kun de, der ønsker at dø, der skal videreeksperderes; andre "uhelbredeligt" syge skal fjernes fra hospitalerne og den medicinske teknik og kunnen, de råder over, og anbringes under forhold, der hverken fagligt eller teknisk kan stå mål med, hvad et veludstyret hospital kan og er parat til at yde for at slå døden på flugt. Men en dødsplejeordning er selvfølgelig billigere.

I samme interview gør socialministeren det helt klart for læseren at en *institutionaliseret* døds-hjælpsordning med dødsasyl og hvad dertil hører lige præcis er, hvad hun agter at få indført i Danmark:

I et længere perspektiv vil jeg gerne se på en St. Christopher Hospice ordning, som vel mest vil få betydning for de større byer med deres mange små boliger ... Det er vigtigt, at vi får en ændret holdning til døden.

Eutanasidebattens baggrund

Danskerne er af naturen pæne og tolerante mennesker, og nogle af dem vil måske mene, at Ritt Bjerregaard da aldrig kunne finde på at gå så vidt som at foreslå en døds-hjælpsordning udfra politisk-økonomiske motiver. For det første har vi allerede citeret *den værdige døds minister* for, at dette netop er tilfældet. For det andet viser ministerens "spontane" debatoplæg sig at udspringe af en nøje planlagt operation, der går år tilbage og som i sin den gang endnu ikke offentlige fase mandede ud i en lukket konference om "plejeorlov til pasning af døende" den 21. september 1979 på Hotel Marina i Vedbæk. Ritt Bjerregaard kan ingenlunde få æren af at have været initiativtageren til den nuværende døds-hjælpsdebat. Det var hendes forgænger i embedet og nuværende industriminister, socialdemokraten Erling Jensen, der foranledigede afholdelsen af og selv indledte konferencen på Hotel Marina. Og det var Erling Jensens forgænger, Eva Gredal, tidligere medlem af den berygtede danske Tavistock-af-

lægger *Landsforeningen for Mentalhygiejne*, der på ministerniveau tog det oprindelige initiativ.

Ved gennemlæsning af referatet fra Marina-konferencen slås man umiddelbart af den utilslørede kynisme, hvormed deltagerne diskuterer, hvordan forhindringerne til den egentlige indførelse af en døds-hjælpsordning, nemlig lægens og evt. patientens modvilje, bedst kan ryddes af vejen. Konferencedeltagerne måtte nemlig indse, at der "for det første består ... reelle vanskeligheder med hensyn til at vurdere levetid." Dernæst, at der er visse "belastende etiske konsekvenser for lægen, som ikke kan overskues. Lægen får ofte ansvaret for eventuelt at berøve patienten det sidste håb, et håb der bevares af de fleste døende" (2). Da konferencedeltagerne har en formodning om, at der "derfor formentlig let kunne opstå situationer, hvor lægerne vil nægte at medvirke til en visitation til en plejeorlov" (3), finder de efter nogen diskussion frem til følgende End-løsning:

Den etiske konflikt i forbindelse med sandhedsformidling til patienten m.fl. kan løses, idet man udnytter en eksisterende hjælpeadgang (hvor) *lægen kan nøjes med en erklæring om, at en pasningsordning i hjemmet er mest hensigtsmæssig.* (4)

At den pågældende patient måske aldeles ikke har tænkt sig at opgive at kæmpe videre for sit liv har overhovedet ingen interesse for konferencens deltagere, blandt hvilke vi finder læger som bl.a. den officielle initiativtager til debatten om "plejeorlov", Jørgen Winther fra Randers, medlemmer af *Den almindelige danske Lægeforening* som Knud Smidt-Nielsen og Axel Engberg Pallesen, vicestads-læge Inge Jespersen fra Sundhedsstyrelsen, Grethe Buss fra *Ældrekommissionens Sekretariat*, LO-økonomen Gunnar Iversen, fuldmægtig fra *Dansk Arbejdsgiverforening* Hanne Simonsen, samt et mylder af embedsmænd fra *Kommunernes Landsforening*, *Amtsrådsforeningen i Danmark*, Københavns og Frederiksbergs kommuner, Arbejds-, Indenrigs- og Socialministerierne o.s.v.

Hvis det ovenfor citerede kyniske forslag til, hvordan løgner skal formuleres for at patienten kan manipuleres ind i en døds-hjælpsordning, uden at lægen skal få alt for mange etiske skrupler, ikke forekommer den eventuelle tvivler helt overbevisende, så lad nedenstående citat fra Marina-konferencen slå de kolde kendsgerninger fast:

Det væsentligste etiske problem i forbindelse med visitation til plejeorlov synes at kunne løses ved, at *lægeerklæringer efter bistandslovens §37 ikke nødvendigvis bør indeholde information om patientens sande tilstand.* (5)

Ingen kan med selv den bedste vilje hævde, at deltagerne kom uforberedte til dødshjælpskonferencen på Hotel Marina den pågældende fredag i september 1979. En koldt overvejet, systematisk forberedelse er da også, hvad der karakteriserer hele processen, fra den indledende "spontane" debat om dødshjælp og plejeorlov i pressen, til Marina-konferencens makabre drøftelse af løsningen af de "etiske" problemer forbundet med eutanasi, til Ritt Bjerregaards eget "forslag til debat" i foråret 1980.

Det er nødvendigt, at læseren gøres bekendt med enkelthederne i dette mareridt; mareridtet er ved at blive til virkelighed. Forberedelserne til en egentlig ordning for dødshjælp er i skrivende stund så fremskredne, at spørgsmålet om en konkret døds-hjælpslovgivnings gennemførelse i folketinget *ene og alene* afhænger af, hvilke modforholdsregler læseren og hans eller hendes familie vælger at realisere i de kommende måneder. En ting må stå os alle klart. Blot at føle harme eller raseri over disse ting er simpelthen ikke nok. Så snart "forsøgsordningen" med dødsplejeorlov i Køge og Viborg kommuner er tilendebragt, vil socialministeren fremlægge et lovforslag i folketinget for en *landsdækkende* lov om dødshjælp — en lov om "retten til en værdig død". Så er det for sent; med det nuværende moralske niveau blandt størsteparten af folketingsmedlemmer ville en sådan lov gå igennem lige så let som et lovforslag til genbrug af guldtender.

Lad der ikke herske nogen tvivl om, at man mener alvor. Alt er nøje forberedt, forsøgsordningen iværksat, og "kategorien" af ofre allerede defineret, således som det skete på Marina-konferencen:

(a) Uhelbredeligt syge med kort tid igen, konstateret under indlæggelse på hospital.

(b) Uhelbredeligt syge, *varighed ubekendt*, ofte i behandling, ofte flere indlæggelser i forløbet.

(c) Kronisk syge, *ofte gamle*, hvis sygdomme forværres. Vurderingen foretages af hjemmesygeplejerske og praktiserende læge. (6)

Selv om det overvejende er ældre mennesker, der har reageret på Ritt Bjerregaards udspil, kan det være nyttigt at slå fast, at socialministeren i et TV-interview selv har understreget: "Jeg taler jo ikke kun om *ældre*. Jeg taler om ligegyldigt hvilken alder, man har, og så den periode, hvor man forlænger livet" (7)

Deltagerliste ved Marina-konferencen 1979

Praktiserende læge Knud Smidt-Nielsen	Den almindelige danske Lægeforening
Praktiserende læge Axel Engberg Pallesen	Den almindelige danske Lægeforening
Praktiserende læge Jørgen Winther	Randers
Områdesygeplejerske Lene Holländer	Dansk Sygeplejeråd
Økonom Gunner Iversen	Landsorganisationen i Danmark
Næstformand for Husligt Arbejder Forbund Bodil Mogensen	Landsorganisationen i Danmark
Fuldmægtig Hanne Simonsen	Dansk Arbejdsgiverforening
Formand for Sammenslutningen af Sociale Udvalg, rådmand Jens Arbjerg Pedersen, Århus kommune	Kommunernes Landsforening
Vicekontorchef Nils Eilschou Pedersen	Kommunernes Landsforening
Kontorchef Torben Brøgger	Amtsrådsforeningen i Danmark
Administrationschef John Lange Jacobsen	Københavns kommune
Sekretær Gertrud Backer	Københavns kommune
Vicesocialdirektør Bjarne Busk	Frederiksberg kommune
Kontorchef Jens Olufsen	Frederiksberg kommune
Fuldmægtig Karsten Holm-Petersen	Indenrigsministeriet
Konsulent, viceslæglæge Inge Jespersen	Sundhedsstyrelsen
Sundhedsplejerskeinspektør Elisabeth Rübner	Sundhedsstyrelsen
Fuldmægtig Kirsten Thorball	Arbejdsministeriet
Departementschef Per Loft	Socialministeriet
Kontorchef Tut Loft	Socialministeriet
Kontorchef Birthe Frederiksen	Socialministeriet
Kontorchef Ingrid Langkilde	Socialministeriet
Fuldmægtig Carsten Rentzmann	Socialministeriet
Fuldmægtig Anne Mette Lolk	Socialministeriet
Sekretariatsleder Grethe Buss	Ældrekommisionens sekretariat
Kontorchef Ketty Pedersen	Sikringsstyrelsen
Kontorchef Jørgen Møller	Sikringsstyrelsen
Fuldmægtig Kirsten Milbrat	Socialstyrelsen

Socialministeren udtalte i samme TV-interview den 1. juni, at hendes udspil om en "værdig død" bygger på to rapporter udsendt i 1976 og 1979 af *Amtsrådsforeningen i Danmark*. Disse to rapporter indgår som nøje planlagte, centrale bestanddele i dødshjælpsoperationen herhjemme. Amtsrådsforeningens rapport fra 1976, "Nogle sundhedspolitiske problemstillinger", stiller bl.a. et spørgsmål, ingen dansker ved sine fulde fem kunne finde på at bede rapportens forfattere om at beskæftige sig med — nemlig:

Hvor langt skal man gå *for at forøge helbredelseschancen og for at redde menneskeliv*? Skal man fortsat yde behandling selv om behandlingen erkendes at være formålsløs? (8)

Svaret er kort og godt, at helbredelseschancen for det enkelte menneske *ikke* skal forøges! Hvorefter rapportens forfattere går over til at diskutere, hvad der skal til for at få befolkningen til at acceptere dette nej:

Såfremt også dette problem skal løses, vil det *kræve dybtgående holdningsændringer i hele den danske befolkning og stille krav om et meget betydeligt politisk mod*. (9)

Det "politiske mod" er efter aftale udvist af socialministeren, mens nyhedsmedierne er i fuld færd med at bearbejde den danske befolknings fundamentale holdning til spørgsmålet om liv og død. Nu skal en i forvejen demoraliseret og manipuleret befolkning endnu en gang kastes ud i en på forhånd planlagt "debat", klemte inde mellem presse og folket, der i sidste ende vil præsentere offentligheden for et "kompromis": ikke *hvorvidt* vi skal give afkald på vor moral og acceptere eutanasi, men *hvordan*. Spørgsmålet er så, om den danske befolkning endnu en gang vil lade sig føre bag lyset, som den gjorde det i den delfiske debat om Christiania?

Formålet med menneskets eksistens: schachtiansk kontra kapitalistisk økonomi

Set på baggrund af de øvrige aspekter af regeringens økonomiske politik: det klare nej til kernekraft, den fortsatte underminering af industriproduktionen, de drastiske nedskæringer på og forsættelige ødelæggelse af vort uddannelsessystem, indskrænkningen af sociale ydelser til ældre og handicappede — er konklusionen den, at regeringen i ét og alt nu følger den Internationale Valutafonds direktiver om en uforfalsket nulvækstpolitik. Alene den kendsgerning, at regeringen søger at afskaffe landets gældsforpligtelser udadtil ved indadtil at reducere især de "uproduktive" befolkningsgruppers levestandard, viser at regeringen nu følger en "schachtiansk" politik, d.v.s. den økonomiske politik, Hjalmar Schacht som rigsfinansminister i 1933-1937 påtvang den tyske befolkning — hvilket dengang resulterede i loven om Gnadentod for uarbejdsdygtige.

I denne politik ses bevarelsen af liv som værende uden interesse i forhold til behandling af småskavanker som brok og åreknuder, og forfatterne til Amtsrådsforeningens rapport beklager i denne sammenhæng, at "der bruges betydelige ressourcer på områder, hvor bedrings- eller helbredelsesmulighederne er uendelig små (hensynet til at bevare liv)". De fremsætter derfor i forlængelse heraf følgende forslag:

De banale lidelser ... kan behandles hurtigt, *hvis det accepteres at lade hensynet til at bevare liv vige for disse opgaver*. (10)

Jeg skal nu bede læseren overveje, hvad som her følger. Vi har at gøre med en politik, der i forlængel-

Der Euthanasiebefehl

Adolf Hitler

Berlin, 1. Sept. 1939

Reichsleiter Bouhler und
Dr. med. Brandt

sind unter Verantwortung beauftragt, die Befugnisse namentlich zu bestimmender Ärzte so zu erweitern, daß nach menschlichem Ermessen unheilbar Kranken bei kritischster Beurteilung ihres Krankheitszustandes der Gnadentod gewährt werden kann.

gez. Adolf Hitler

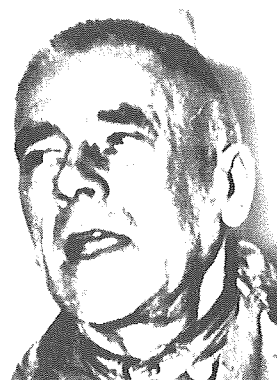
(handschr.) von Bouhler mir übergeben
am 27. 8. 40

gez. Dr. Gürtner

Hitlers Eutanasidekret

"Reichsleiter Bouhler og dr. med. Brandt får under ansvar i opgave at formidle beføjelserne til senere navngivne læger således, at uhelbredeligt syge efter menneskelig bedømmelse og ved kritisk vurdering kan gives nådesdøden."

—underskrevet Adolf Hitler.

Wilhelm Frick

Danmark i FN: Fra et nej til folkemord i 1948 til et ja i dag

Den 9. december 1948 vedtog de Forenede Nationers generalforsamling en "Konvention om folkemords forhindring og strafbarhed". Heri defineres folkemord bl.a. som en handling begået i den hensigt "helt eller delvist at udrydde en national, etnisk, race-mæssig eller religiøs gruppe". I konventionens artikel III defineres sammensværgelse, opvigling, forsøg eller medvirken til folkemord som strafbare.

Godt tredive år senere, den 14. november 1979, vedtog Danmark sammen med et flertal i FN's generalforsamling ved Resolution 34-22 at betragte Pol Pot-regimet som Kampuchéas legale repræsentant og give det status som observatør ved FN. Den samme institution, der tredive år tidligere fordømte folkemord, giver nu et regime med nedslagtningen af tre millioner mennesker på dets samvittighed sin fulde støtte og officielle anerkendelse!

Det chokerende ved anerkendelsen af Pol Pot-regimet er, at alternativet – anerkendelsen af den Vietnam-støttede Heng Samrin-regering – ikke udgjorde

den eneste valgmulighed. Et tredje resolutionsforslag fremsattes, hvori det anbefalede, at man midlertidigt vedtog, hverken at anerkende Pol Pot-regimet eller Heng Samrin-styret. Danmark og FN valgte imidlertid at anerkende folkemord.

I en opringning til udenrigsministeriet spurgte Strategiske Studier en talsmand, hvordan det kunne være, at Danmark kunne vælge at anerkende Pol Pot-regimet på et tidspunkt, hvor regimets blodige historie allerede var kendt verden over. Den pågældende embedsperson svarede følelseskoldt: "Det er skam nemt besvaret. FN's Akkreditivkomité anbefalede Pol Pot-regimet, og Danmark følger altid Akkreditivkomitéens anbefalinger." FN's Akkreditivkomité tæller – udover USA, der stemte ja og Sovjet, der stemte nej – bl.a. Belgien, Kina, Kongo, Ecuador og Pakistan som medlemmer.

Det kan ikke undre, men alligevel forfærde de fleste, at den samme regering, der bifalder folkemord, nu af økonomiske hensyn agter at gennemføre en lov om dødshjælp i Danmark!

se af en dødsplejeorlov, vi allerede i Danmark finder indført på forsøgsbasis, tilstræber oprettelsen af opsamlingsanstalter for gamle, syge og andre uarbejdsdygtige, der falder ind under kategorierne "uhelbredeligt syge" eller "kronisk syge". I et samfund, hvor hensynet til bevarelsen og den kvalitative videreudvikling af liv af økonomiske eller andre årsager viger til fordel for dødspolitik, er skridtet til en *aflivelse* af alle uarbejdsdygtige ikke langt:

Det er opsamlingsanstaltens opgave at beslutte, hvorvidt der indenfor et overskueligt tidsrum kan regnes med en genoprettelse af arbejdsdygtigheden. (11)

Ovenstående citat, der er taget fra Indenrigsminister Wilhelm Fricks cirkulære fra 1944 om opsamlingen og aflivelsen af uarbejdsdygtige og sindssyge tvangsarbejdere fra Østeuropa kunne have været taget fra Amtsrådsforeningens rapport "Sundhedspolitik" fra 1979, hvor forfatterne imidlertid udtrykker sig langt mere utvetydigt:

Hvis man alene ville anlægge *samfundsøkonomiske synspunkter*, ville man teoretisk nå frem til, at *behandling af patienter, der er udover den produktive alder, er lidet økonomisk*. (12)

Læseren tager ikke fejl. Det er den anden af de to ovennævnte overvejelser, der udtrykkes i Amts-

rådsforeningens rapport fra 1979, ikke af Hitlers indenrigsminister Wilhelm Frick.

Rapportens forfattere tilføjer ganske vist skyndsomt, at den ovenfor citerede anlagte holdning ikke harmonerer "med det menneskesyn, der er en selvfølge i vort samfund" (13). Men holdningen er anlagt og rejser en række overordentligt ildevarslende perspektiver. For, hvad er det for "samfundsøkonomiske synspunkter", man her taler om? Ingen i befolkningen har bedt Amtsrådsforeningen om at rejse et så hårrejsende spørgsmål. De individer i regering, folketing eller andetsteds, der har foranlediget, at "spørgsmålet" alligevel blev rejst, må til gengæld med videnskabelig præcision betegnes som fascistiske!

Det er ikke blot en tilsnigelse, men en lodret løgn, at vor samfundsøkonomi er baseret på synspunkter (måske med undtagelse af regeringens), der ser den medicinske behandling af patienter, der ikke længere er produktive, som "lidet økonomisk". Kun én form for samfundsøkonomisk syn opstiller uforbeholdent sådanne overvejelser: den anskuelse, hvis økonomiske konsekvens konkret er at karakterisere som *fascistisk økonomi*: som Tysklands under Hitler og Hjalmer Schacht, som Kampuchéas under Pol Pot og Pekings økonomiske rådgivere, som Chiles under Pinochet og Milton Friedman.

I den udstrækning regeringens politik fremover søges bygget på Ritt Bjerregaards og hendes meningsfællers ideer om dødshjælp, uanset om dette sker "på baggrund af vor økonomiske situation"

eller ej, vil denne politik være at betragte som faldende ind under samme kategori.

Hvad forfatterne i Amtsrådsforeningens rapport fra 1979 gør i og med det ovennævnte citat er at tillempe en lingvistisk fordrejning af nogle yderst væsentlige spørgsmål, der fundamentalt berører formålet med menneskets eksistens: mennesket som den evige skaber og formidler af ny viden som forudsætningen for samfundets fortsatte udvikling. Forfatterne vil gøre gældende, at et samfunds økonomiske synspunkter kan stå i diametral modsætning til dets holdning til det enkelte menneskes liv og virke. *Dette er løgn.*

En fascistisk økonomi er lige så lidt i stand til at bygge på et menneskesyn, der omgiver individet med omtanke og respekt, som en industrikapitalistisk økonomi baseret på teknologisk og videnskabeligt fremskridt vil kunne bygge sit menneskesyn på, hvorvidt det enkelte menneske er kommet udover den "produktive alder" eller ej! Samfundsøkonomiske synspunkter vil altid ses direkte genspejlet i et identisk menneskesyn. De to er uadskillige. Hvis derfor rapportens forfattere mener, at de kan tillade sig at betragte den medicinske behandling af mennesker, der er blevet for gamle eller for syge til at kunne spille en *fysisk*-produktiv rolle i vort samfund, som "lidet økonomisk", kan vi kun konstatere, at forfatternes "teoretiske" samfundsøkonomiske anskuelser i videnskabelig-økonomisk forstand er at definere som *fascistiske*.

Det er væsentligt at slå fast, hvad vi bør forstå ved en *fascistisk økonomi*.

Mennesket definerer aspekter af naturen som "ressourcer" til brug for den materielle og kulturelle reproduktion af samfundet. Dette sker ved hjælp af arten og kvaliteten af teknologier, der, takket være det enkelte menneskes fysiske og / eller åndelige indsats, er stillet til samfundets rådighed. Niveauet af eksisterende, menneskeskabte teknologier definerer imidlertid ikke alene *beskaffenheden* af naturressourcer, der er tilgængelig for samfundet, men afstikker også de *relative grænser* for deres tilgængelighed i kvantitativ forstand. Menneskets fortsatte reproduktion af samfundet på samme, uændrede niveau af videnskab og teknologi udtømmer i sidste ende disse ressourcer i relativ grad. Samfundet kan nu vælge at afstikke én af to alternative kurser for fortsat eksistens:

Enten at skabe og formidle nye gennembrud i videnskabelig viden og assimilere disse i form af nye niveauer af teknologi, i kraft af hvilke nye, kvalitativt mere hensigtsmæssige ressourcer nu lader sig definere og udnytte. Dette er kun muligt i en samfundsøkonomi baseret på en planlagt, vedvarende stigning i de økonomiske vækstrater, realiseret som øgede mængder af produceret reel *merværdi* til geninvestering.

Denne geninvestering af merværdiproduktet omsættes i fortsatte forbedringer af såvel kvaliteten af teknologi som den øgede intensitet, eller *flukstæthed*, af gennemstrømningen af energi per indbygger, og dermed også af befolkningens materielle og kulturelle livsbetingelser.

En sådan økonomisk politik ser ikke "naturen", men *mennesket som den egentlige kilde til velstand*: mennesket som opfinder, som den potentielle skaber af de gennembrud i menneskelig viden, uden hvilke vor civilisation vil ophøre med at eksistere. I et samfund, der bygger sin eksistens og videre udvikling på en sådan kvalitet af politisk økonomi, værdsættes det enkelte individ som *uundværligt* for samfundet — også når det ikke længere er i stand til at arbejde og måske er afhængigt af en respirator eller permanent dialysebehandling for at kunne opretholde et fortsat liv. *Vi værdsætter et sådant menneske for vor og vore efterkommeres skyld, fordi vi og kommende generationer direkte eller indirekte skylder denne mand eller kvinde vor eksistens.*

Den iversyge fru Bjerregaard har uforvarende ret i, omend udfra sit eget, særegent trøstesløse menneskesyn, at brugen af moderne tekniske hjælpemidler til bekæmpelsen eller udskydelsen af døden repræsenterer en "kunstig forlængelse af livet". *På samme måde som den vedvarende introduktion af avancerede teknologier repræsenterer den "kunstige" forlængelse af menneskehedens eksistens!* Det er af denne grund, at regeringen og socialministeren *forkaster* — og vi nødvendigvis *kræver* — den umiddelbare indførelse og brug af kernekraft. I modsætning til nulvækstenergier som sol, vind, vand og biomasse repræsenterer kernekraft og fusionskraft, som grundlag for vedvarende landvindinger indenfor den teknologiske udvikling, ikke alene en *kunstig* forlængelse af menneskelige betingelser for liv; de repræsenterer tillige en *menneskelig* forlængelse og forbedring af betingelserne for naturens eksistens. Den kunstighed, den ærede socialminister foregiver at forkaste, er det unikt *menneskelige* aspekt af livet, hun sådan hader. De såkaldte "alternative" energikilder, hun ønsker indført, og det primitive verdenssyn, de bygger på, tjener kun til at eviggøre en "naturlig" forlængelse af tilbagestående, overtro og bestialitet blandt mennesker, hvilket i sidste ende resulterer i en "naturlig" tilstand af kaos og den menneskelige civilisations uddøen.

Det er kun den fordummede, overtroiske miljøaktivist, der som uvasket naturbarn ønsker at tage menneskeheden med sig tilbage til en reptil tilstand af evig, ublinkende udtryksløshed. Hvad virkelige mennesker angår, var det aldrig formålet med deres eksistens at eksistere i henrevet "harmon" med naturen, i en slags symbiotisk tilværelse i hullet på stammen af et træ. Mennesket styrer og genskaber naturen på hinanden følgende, højere trin af menneskeligt, univer-

I Dachaulejren hånes ofre for det Tredje Riges nulvækstpolitik af et skilt om de dyder, som "selvopofrelse" og "kærlighed til faderlandet", der fører til friheden.

selt fremskridt, fordi det er mennesket forordnet. Mennesket har gjort sig selv til herre over sin fremtidige skæbne og har til dette endemål gjort naturen til sin frugtbare have.

Eller et samfund kan vælge at realisere den økonomiske model for sin egen undergang. En styrende elite kan af en moralsk ikke tilstrækkelig voksen befolkning tillades at realisere en økonomisk politik baseret på negativ vækst, hvor ingen reel fornyelse af eksisterende teknologier finder sted. Hvor *merværdiproduktet* til geninvestering i vedligeholdelse og fornyelse af eksisterende teknologi ikke længere skabes. Under sådanne forhold tvinges samfundet i stigende grad til at kompensere for et manglende samfundsmæssigt overskud af reel velstand ved at lade forbruge, forælde, nedslide og til sidst udrangere eksisterende produktionsfaciliteter og infrastruktur — sideløbende med en vedvarende reduktion af befolkningens levestandard.

Reducerede rater af geninvestering og den manglende vedligeholdelse og fornyelse af produktionsfaciliteter nødvendiggør i stigende omfang indforskrivning ved lov af arbejdskraft til manuelt, arbejdsintensivt arbejde. Det enkelte menneske betragtes på linie med et dumt, umælende arbejdsdyr og vurderes udfra dets rå muskelstyrke. En person, der ikke længere er i stand til at udføre fysisk arbejde, betragtes som en "snylter", som en "uproduktiv brødspiser", hvis adgang til livsforlængende medicinsk behandling ses som "lidet økonomisk".

Et sådant samfund var Tyskland i perioden 1933-1945. Et sådant samfund var Kampuchea i perioden 1975-1979. Et sådant samfund truer Danmark nu med at blive. Denne politik for en civilisations åndelige, moralske og legemlige død er, hvad vi korrekt betegner som en fascistisk-økonomisk politik.

Danmark har ikke råd til at forlænge Ritt Bjerregaards politiske liv

En af de umiddelbare konsekvenser af den form for dødbringende "sundhedspolitik", *Amtsrådsforeningen i Danmark* og socialministeren foreslår indført, er et behandlingssystem, der til at begynde med er teknisk-videnskabeligt og kundskabsmæssigt radikalt forringet. Dette vil nødvendiggøre et sundhedssystem baseret på en "prioritering" af, hvilke patienter man ønsker, har kapacitet til, eller i det hele taget har lov til at behandle. Denne prioritering vil følgelig betyde overflytningen af kategorien "svært syge" til kategorien "uhelbredeligt syge" ... og kategorien "uhelbredeligt syge" til en vis død — eftersom det er et rent økonomisk spørgsmål, et spørgsmål om økonomisk planlægning, hvorvidt vi ønsker at betragte en sygdom som uhelbredelig eller ej.

En regering, der forsætligt vælger at institutionalisere en sådan prioriteringspolitik udfra økonomiske eller andre hensyn, er ikke værdig til at repræsentere en nation af frie mennesker. Spørgsmålet er imidlertid, hvor frie de mennesker er, der tillader at en sådan regering fortsat sidder ved magten? Det spørgsmål, den enkelte dansker må stille sig selv er, hvorvidt en befolkning, der stilletiende accepterer den fortsatte eksistens af den stinkende kræftbyld, som er Christiania, besidder den fornødne moralske styrke og modenhed til at bekæmpe socialministerens og hendes regerings forsøg på at lovfæste dødshjælp i Danmark?

Du, som dansk borger i en endnu stolt og moderne industrination, hvis bidrag til fremskridt indenfor videnskab og teknologi har gjort dette land kendt og agtet verden over, du kan ikke et sekund længere tillade, at en moralsk korruperet regering tiltvinger sig retten til at indføre en politik, der betyder, at dit, dine pårørendes og dine efterkommeres liv står i fare for at blive bragt til ophør, som udtjent kvæg, der gennes til slagtehalerne.

Til forskel for 3 millioner kampucheanere har du og din familie et valg. Ritt Bjerregaard og hendes meningsfæller kan i sandhed stoppes. Det altovervejende flertal af danskere vender sig i afsky fra enhver tanke om dødshjælp, aktiv eller passiv. Men, fordi de er danskere, ved de fleste af dem ikke at handle på deres egne vegne; de forventer, at andre gør det for dem. Det er derfor, vi i dag har en regering, der bag om ryggen på danskerne har iværksat en dødshjælpsordning. Men de er vrede som bare fanden! De ved, at denne gang står deres og deres pårørendes og børns liv i bogstavelig forstand på spil. Og de ønsker, at du fortæller dem, hvordan de skal handle, sådan som vi fortæller dig, hvad du må gøre for at forhindre, at dette mareridt bliver til virkelighed.

Socialdemokratiet: Ældre skal "frivilligt" underskrive dødshjælpattest

Den socialdemokratiske hovedbestyrelse har udarbejdet et forslag til et arbejdsprogram, hvori man ønsker en lov om, at ældre "frivilligt" skal kunne "vælge" døden fremfor fortsat medicinsk behandling.

En af Socialdemokratiets ledende ideologer, departementschef Erik B. Schmidt, fortæller den 19. juli nultvækstbladet *Information*, at forslaget om døds-hjælpsattest "er et forsøg på at give den ældre en værdig død; man kan kalde det et livstestamente." Med en isnende konsekvens, udledt af regeringens nej til økonomisk og teknologisk udvikling, hævder Socialdemokratiets arbejdsprogram bl.a., at den lægevidenskabelige udvikling (der har gjort Danmark til en af verdens førende og mest respekterede lande indenfor den medicinske forskning) i befolkningen skulle have skabt en berettiget frygt for, at livet forlænges på et tidspunkt, hvor man ikke ønsker det og at man fratages retten til en værdig død."

Hvad denne livsforagtende holdning i realiteten vil betyde for syge og ældre slår hovedbestyrelsen i *Den*

almindelige danske Lægeforening fast med al ønskelig tydelighed. Hovedbestyrelsesmedlem, overlæge Ole Mogens Hansen, udtaler den 21. juli til *Berlingske Tidende*, at "behandlingen af patienter i fremtiden må blive et spørgsmål om prioritering." I et beherstket tilløb til logik drager *Berlingske Tidende* den ildevarslen slutsats, at "lider vi ... af en alvorlig og svær sygdom, som kan koste samfundet penge, må vi indstille os på ikke at blive behandlet med de nyeste og bedste metoder."

I et samfund, hvor dødshjælp af hensyn "til vor økonomiske situation" lovfæstes, vil den samme, af regeringen skabte økonomiske situation medføre, at de nyeste og bedste metoder til sygdomsbekæmpelse aldrig bliver udviklet!

Medmindre et flertal blandt de danske vælgere umiddelbart rejser en proteststorm mod Socialdemokratiets forsøg på at få gennemført en lov om døds-hjælp i Danmark, vil partiet på dets kongres i september vedtage dette dødsprogram og i folketinget fremsætte det som lovforslag.

For første gang i Danmarks moderne historie kan og må en landsomfattende bevægelse af danske vælgere skabes, der udøver deres ret og deres pligt som borgere til at sikre denne og øvrige nationers befolkninger en fremtid, der er menneskeheden værdig. En fremtid, hvis fundament vi må lægge i dag, som vore forældre og bedsteforældre lagde det for os i deres liv og virke i en svunden tid.

Vi lægger bevidst tryk på, at dette lands folk må handle i *samhørighed med øvrige landes befolkninger*. Danmark er kun en forsøgsstation i denne alvorlige, dødbringende affære, som det var det under den forfalskede, på forhånd afgjorte debat i 1971 og årene derefter, der resulterede i, at en demoraliseret befolkning af pæne, tolerante danske mænd og kvinder stilletiende fandt sig i stanken af den snuskede akkumulering af ådselsgrippe, der bebor Christiania!

NOTER

- (1) Tale af socialminister Ritt Bjerregaard ved Sammenslutningen af Sociale Udvalgs repræsentantskabsmøde i Ålborg, 13. maj 1980.
- (2) Referat af "Møde vedrørende drøftelse af problemerne omkring plejeorlov til pasning af døende personer"; Hotel Marina, Vedbæk, den 21. september 1979; side 6. (Samtlige fremhævelser i de i artiklen bragte citater er mine — V.R.)
- (3) Ibid.; side 6.
- (4) Ibid.; side 8-9.
- (5) Ibid.; side 14.
- (6) Ibid.; side 3-4.
- (7) Socialminister Ritt Bjerregaard; udtalelse i interview i dansk fjensyn; søndag, kl. 17:20, 1. juni 1980.
- (8) Amtsrådsforeningen i Danmark: *Nogle sundhedspolitis-*

Du gør indsigelse. Du protesterede. Christiania er der endnu.

Hvis danskerne, som Tavistock Institutet, NATO, Romklubben og deres eksperter forventer det, igen giver efter og stilletiende modtager deres egen dødsdom, vil dette mareridt blive til virkelighed for den øvrige verden.

Hvis du læser denne rapport, ved du også, hvordan du kan kontakte os, som vi har kontaktet dig på denne måde. Tag din telefon og ring til os. Vis, at du ikke er så toletant og ikke nær så pæn, som disse dødens engle håber på, at du vil være.

Med en fornyet følelse af vor identitet som voksne borgere med et ansvar for vore medmennesker og vore børn og endnu ufødte børnebørn, må vi nu stå frem med en styrket forståelse af os selv som danskere i en verden, der også forventer af os, at vi handler som moralske mennesker.

ke problemstillinger; forfatter: Arne Gründfeld (København 1976); side 33.

(9) Ibid.; side 33

(10) Ibid.; side 59.

(11) *Runderlasse des Reichsministers des Innern*: "Geistes- kranke Ostarbeiter und Polen"; 6. september 1944. Gengivelse af original: Hans-Adolf Jacobsen og Hans Dollinger (udg.): *Der Zweite Weltkrieg in Bildern und Dokumenten* (München 1963), Zweiter Band; side 316

(12) Amtsrådsforeningen i Danmark: *Sundhedspolitik*; for- fattere: Bengt Bengtson (Fyns Amtskommune), E. Harboe Mikkelsen (Københavns Amtskommune), N.A. Mørup (For- valtningschef, Sønderjyllands Amt) (København 1979); side 9.

(13) Ibid.; side 9.